

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9CoP/21/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5911207283
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 06. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Mejstřík
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2012:5911207283.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu JUDr. Ladislava Mejstříka a členov senátu JUDr. Jána Burika, JUDr. Jany Kotrčovej vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa S. P., nar. XX. X. XXXX, bytom u matky, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok, dieťa rodičov W. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom W. XXX, prechodne S., U. XXXX/XX a E. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom W. C. X, F., t.č. Ústav na výkon trestu pre mladistvých Sučany, v konaní o zníženie výživného, na odvolanie matky maloletého dieťaťa proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok č.k. 9P/93/2011-16 zo dňa 11. januára 2012 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu m e n í tak, že návrh otca E. E. na zníženie vyživovacej povinnosti k maloletej S. P. v celom rozsahu z a m i e t a .

Žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Ružomberok zmenil rozsudok tamojšieho súdu č.k. 9P/7/2010-104 zo dňa 27. 4. 2011, ktorým bola určená vyživovacia povinnosť otcovi maloletého dieťaťa vo výške 100,- eur mesačne tak, že od 16. 5. 2011 znížil vyživovaciu povinnosť na sumu 26,- eur mesačne. Vo zvyšnej časti návrh zamietol a žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie prvostupňový súd zdôvodnil s poukazom na ust. §§ 62, 75, 77 a 78 Zákona o rodine, keď konštatoval, že od poslednej úpravy výživného došlo k takej zmene pomerov na strane otca maloletého dieťaťa, že bolo potrebné znížiť jeho vyživovaciu povinnosť. Dôvodom bol nástup otca na výkon trestu odňatia slobody, ktorý od 16. 5. 2011 vykonáva v NVÚ Sučany. Nástup výkonu trestu odňatia slobody zo strany povinnej osoby nie je skutočnosťou, ktorá by odôvodňovala aplikáciu § 75 ods. 1 Zákona o rodine, a preto súd stanovil otcovi zníženú vyživovaciu povinnosť vo výške 30 % zo sumy životného minima. O trovách konania rozhodol súd podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p..

Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka maloletého dieťaťa. Poukazovala na to, že otec maloletého dieťaťa ani v minulosti nejavil záujem o výchovu a zabezpečenie výživného, aj z tohto dôvodu nastúpil výkon trestu odňatia slobody. Súdom určené výživné vo výške 26,- eur je pre dieťa nepostačujúce a sama žije len z rodičovského príspevku a základná výživa dcéry je tak ohrozená. Otec maloletého dieťaťa je vo výkone trestu, kde nepracuje, ten však nepracoval ani v minulosti, striedal zamestnania, odmietal trvalý pracovný pomer práve z dôvodu, aby mu exekútor nemohol siahnuť na príjem. Aj z tohto dôvodu jej bolo priznané náhradné výživné, ktoré za súčasnej situácie po rozhodnutí prvostupňového súdu bude musieť z veľkej časti vrátiť späť. Otec si za vzniknutú situáciu môže sám a žiadala preto, aby návrh na zníženie výživného, podaný zo strany otca, bol v celom rozsahu zamietnutý.

K odvolaniu sa písomne vyjadril opatrovník maloletého dieťaťa, ktorý navrhol, aby výživné na maloletú S. bolo ponechané v pôvodne stanovenej výške.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec v rozsahu mu danom ust. § 212 ods. 2 O.s.p. a po prejednaní veci rozhodnutie prvostupňového súdu podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku, keď návrh otca na zníženie vyživovacej povinnosti v celom rozsahu zamietol.

Aby súd mohol objektívne rozhodnúť o zmene rozhodnutia o výživnom, musí byť preukázané, že od poslednej úpravy výživného došlo k takej zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu pôvodného rozhodnutia. K zmene pomerov môže dôjsť jednak na strane dieťaťa, a to najmä v súvislosti s jeho fyzickým rastom, prípravou na ďalšie povolanie, uspokojovaním jeho kultúrnych a športových potrieb, ale aj na strane rodiča v dôsledku rastu alebo odôvodneného poklesu jeho príjmu, resp. zúženia alebo rozšírenia rozsahu vyživovacej povinnosti. Výživné súd určuje podľa stavu zisteného v čase vydania rozhodnutia. Pri rozhodovaní o zmene výživného je nutné porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného, tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase rozhodnutia nového.

Vychádzajúc z vyššie uvedených zákonných ustanovení, prvostupňový súd správne zisťoval, či od poslednej úpravy výživného došlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu rozhodnutia o výživnom. V tomto smere vykonal dostatočné dokazovanie, vyvodil však z neho nesprávny právny záver, keď ustálil, že v možnostiach otca maloletého dieťaťa je platiť len výživné vo výške 26,- eur mesačne, z dôvodu zmeny pomerov, keď otec dieťaťa nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody.

Z vykonaného dokazovania mal aj odvolací súd preukázané, že o výživnom bolo naposledy rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 9P/7/2010 zo dňa 27. 4. 2011. Súdom bola schválená rodičovská dohoda, na základe ktorej maloletá S. bola zverená do osobnej starostlivosti matky a otec sa zaviazal prispievať výživné vo výške 100,- eur mesačne počnúc dňom narodenia dieťaťa s tým, že zameškané výživné bude splácať v mesačných splátkach po 40,- eur splatných spolu s bežným výživným. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 27. 5. 2011. Už v tom čase bolo súdu známe, že voči otcovi maloletého dieťaťa sa vedie trestné konanie za prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona. Na základe trestného rozkazu vydaného Okresným súdom v Ružomberku bol E. E. uznaný za vinného zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy a uložený mu bol trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov nepodmienečne. Trestným rozkazom Okresného súdu Námestovo bol E. E. uznaný za vinného z prečinu porušovania domovej slobody a z prečinu krádeže a za to mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 14 mesiacov a zároveň bol zrušený výrok o treste uložený Trestným rozkazom Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 8T/12/2011 zo dňa 22. 2. 2011. Otec maloletého dieťaťa E. E. nastúpil výkon trestu dňa 16. 5. 2011. Vo výkone trestu bol zaradený do práce v mesiaci jún a november 2011, pričom podľa oznámenia ústavu na výkon trestu odňatia slobody bola čistá pracovná odmena za jún 2011 9,55 eur a za november 2011 7,82 eur. Matka maloletého dieťaťa naďalej poberá rodičovský príspevok vo výške 190,- eur mesačne a prídavok na dieťa vo výške 22,- eur mesačne. Žije v spoločnej domácnosti aj s dieťaťom u svojich rodičov.

Z takto zisteného skutkového stavu vyplýva, že v čase rozhodovania, či už prvostupňového, alebo odvolacieho súdu, k podstatnej zmene pomerov nedošlo. Otec maloletého dieťaťa v čase uzatvárania dohody o výške výživného, ktorá bola schválená rozhodnutím súdu, tvrdil, že je bez príjmu, bez zamestnania, je však v jeho možnostiach prispievať na výživu dieťaťa výživné vo výške 100,- eur mesačne. Pomery na strane matky maloletého dieťaťa sa nezmenili a taktiež ani na strane maloletého dieťaťa. V zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Odvolací súd vzhľadom na zistený skutkový stav má za to, že k žiadnej zmene pomerov nedošlo. Tak, ako bolo uvedené vyššie, pri určovaní vyživovacej povinnosti podľa tvrdenia otca tento bol nezamestnaný, bez príjmu, napriek tomu sa zaviazal (a teda bolo v jeho možnostiach a schopnostiach) prispievať na výživu dieťaťa výživné sumou 100,- eur mesačne. V takomto znení súd dohodu schválil formou rozsudku. Skutočnosť, že otec maloletého dieťaťa dňa 16. 5. 2011 nastúpil výkon trestu, na zákonnej povinnosti otca maloletého dieťaťa ako rodiča plniť si vyživovaciu povinnosť nič nemení. Už

v čase uzatvorenia dohody o výživnom a jej schválení súdom bol otec maloletého dieťaťa uzrozumený s tým, že mu bol uložený trest odňatia slobody nepodmienečne. Prvostupňový súd svoje rozhodnutie zdôvodnil s poukazom najmä na tú skutočnosť, že otec maloletého dieťaťa nastúpil výkon trestu a túto skutočnosť skúmal s prihliadnutím na ust. § 75 Zákona o rodine. Aj v prípade, že by nástup trestu odňatia slobody bol skutočnosťou novou (čo však nie je v tomto prípade), odvolací súd sa nestotožnil s výkladom, ktorý vyslovil v odôvodnení rozsudku prvostupňový súd. Plnenie vyživovacej povinnosti by malo byť dobrovoľné a len v prípade nezhôd príslušných účastníkov rodinnoprávných vzťahov by vo veci mal rozhodovať súd. V prípade určenia výživného sa skúmajú relevantné odôvodnené potreby na strane oprávneného, ako aj možnosti, schopnosti a majetkové pomery na strane povinného. Na uvedené hľadiská u povinného prihliada súd v súlade s princípom potenciality príjmov aj v prípade, ak sa bez dôležitého dôvodu vzdá výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, prípadne dôjde u neho k strate príjmu alebo majetku z dôvodu neprímeraných majetkových rizík, ktoré na seba povinný zobral. Princíp potenciality príjmu je inštitútom výrazne ochraňujúcim záujmy oprávneného. Umožňuje hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery, ktoré sú reálne dané (prednosť pred princípom fakticity), ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Zdôvodnenie sa vidí v existenčnom charaktere výživného a v potrebe zabrániť povinnému, aby znižoval jeho rozsah (napr. ako uvádza zákon vzdaním sa výhodnejšieho zamestnania alebo majetkového prospechu). Následkom princípu potenciality (ak sa nepreukáže ospravedlniteľný dôvod zníženia príjmu - zdravotný stav, starostlivosť o rodinu, organizačné zmeny v práci a podobne) je skutočnosť, že súd pri určovaní výšky výživného vychádza z potencionálneho príjmu, ktorý by dosahoval povinný bez ohľadu na zmenu, ktorá nastala. Z tohto pohľadu potom nástup výkonu trestu by nebol ospravedlniteľným dôvodom zníženia príjmu, resp. v tomto konkrétnom prípade možností a schopností otca maloletého dieťaťa. Je nepochybné, že nástup výkonu trestu svojím správaním zapríčinil výlučne otec maloletého dieťaťa, a preto súd na skutočnosť, že je vo výkone trestu a sú tak obmedzené jeho zárobkové možnosti, nemôže prihliadať.

Pretože odvolací súd sa so závermi prvostupňového súdu nestotožnil, s poukazom na ust. § 220 O.s.p. napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zmenil tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku a návrh otca na zníženie vyživovacej povinnosti v celom rozsahu ako nedôvodný zamietol.

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v spojení s

§ 224 ods. 2 O.s.p. a žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal, nakoľko v tejto veci bolo možné konať aj bez návrhu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e** je prípustné.